

Ловеч

Население (2013)	136 649
Територия (кв. км)	4 128,8
Брой на населените места	149
Относителен дял на населението в градовете (%)	62,5



Общ преглед

Икономическото състояние на област Ловеч продължава да получава обща незадоволителна оценка заради ограничените инвестиции, ниските доходи и намаляващата заетост. Продължаващият спад на заетостта оказва силно негативно влияние върху доходите и съответно условията за живот на местното население. Негативната демографска картина е както следствие от икономическите проблеми на областта, така и предпоставка за тяхната устойчивост в дългосрочен план.

Местната администрация получава малко по-ниски от средната за страната оценки, а данъчната среда е по-скоро неблагоприятна и не стимулира предприемачеството и инвестициите. Въпреки че относително голям дял на пътищата в областта са с добро качество на настилката, инфраструктурното развитие изостава в други сфери.

Областта традиционно постига средни за страната резултати в сферата на училищното образование. Оценката за състоянието на здравеопазването в областта се понижава спрямо предходното издание заради влошаването на някои показатели като коефициента на детска смъртност и заболяемостта на населението.



Икономика

През 2013 г. ситуацията на пазара на труда продължава да се влошава. Коефициентът на заетост на населението на 15 и повече години намалява за пета поредна година до 37,8%, като по-ниско ниво е регистрирано единствено в област Силистра (37,1%).

За периода 2004-2013 г. областта е с най-бавен темп на нарастване на средногодишния доход на лице от домакинството. Доходите в областта се увеличават с по-малко от 3% на годишна база при средно 8,5% за цялата страна. В резултат на това нивото им през 2013 г. е едва 3134 лв./човек при средно 4814 лв. за страната. По-ниски нива на средногодишния доход се наблюдават единствено в Сливен и Търговище.

Въпреки че в периода 2010-2012 г. се забелязва известно нарастване на инвестиционната активност на предприятията, инвестициите в дълготрайни материални активи остават далеч от нивата преди кризата. Чуждестранните преки инвестиции в нефинансовия сектор продължават да нарастват от 2008 г. до 2011 г., когато достигат 133 млн. евро с натрупване към края на годината.

Към 31 януари 2014 г. общините в областта са усвоили близо 92 млн. лв. като бенефициенти по оперативните програми на ЕС. В съотношение с местното население това е близо два пъти по-висок темп на усвояване спрямо средния за страната. Най-добре се представят общините Ябланица и Троян, а най-слабо усвояване се наблюдава в Априлци и Узърчин.

Данъци и администрация

Оценката на местния бизнес за работата на областната и общинската администрация през 2014 г. (2,9/5,0) е по-ниска от средната за страната - 3,1/5,0. Същото важи и за работата на органите на съдебната власт в областта, както и за качеството на предоставяните електронни услуги. Единствената община, която през 2014 г. заявява едновременно по-висока степен на предоставяне на електронни услуги и по-висока готовност за работа на услугата „едно гише“, е община Троян.

Оценката на фондация „Програма достъп до информация“ за прозрачността на органите на местно самоуправление е над средната стойност за страната. Претеглената към населението оценка за областта през 2014 г. е 48,1/82,4 при средно 44,1/82,4 за страната. Най-висок рейтинг за прозрачност получават общините Ловеч и Летница, а най-нисък - Априлци и Луковит.

Данъчната среда е по-скоро неблагоприятна и не спомага за повишаването на икономическата активност в областта. Ставките на данъка върху нежилищните имоти на юридически лица, патентният данък за търговия на дребно, както и таксата за битови отпадъци на нежилищни имоти на юридически лица са по-високи от средните за страната.

Инфраструктура

Гъстотата на пътната мрежа в областта е по-добра от средната за страната, а дялът на пътищата с добро качество на пътната настилка е относително висок. През 2013 г. в добро състояние се намират 44,8% от пътищата в областта при средно 39,6% за цялата републиканска пътна мрежа. През територията на област Ловеч преминават седем км от автомагистрала „Хемус“. Строителството на отсечката от Ябланица до връзката Плевен-Ловеч се очакваше да започне през 2014 г., но все още е в проектна фаза. Гъстотата на железопътната мрежа е по-ниска от средната – в областта има 2,6 км железопътни линии на всеки 100 кв. км територия при средно 3,7 за страната.

В страната има само една област, в която относителният дял на домакинствата с достъп до интернет е по-нисък от този в Ловеч - област Сливен и едва две области, в които дялът от населението на възраст 15-74 г., използвало интернет през 2013 година, е по-малък - Сливен и Пазарджик. През 2013 г. 34,6% от домакинствата в областта са имали достъп до интернет при средно 53,7% за страната. Дялът на лицата на възраст 16-74 г. в областта, които са използвали интернет през последните 12 месеца, е 41,7% при средно 56,2% за страната.

Демография

Населението на област Ловеч намалява с бързи темпове, възрастовата структура се влошава, а естественят прираст остава отрицателен от 2001 г. насам. Въпреки че нагласите на местните жители към миграция са по-ниски от средните за страната, областта ежегодно бива напускана от повече хора, отколкото се заселват в нея.

Ловеч е една от трите области (заедно с Видин и Габрово), в които коефициентът на възрастова зависимост между населението на възраст на и над 65 г. към това на възраст 15-64 г. е над 40%. Коефициентът на демографско заместване в областта, който показва способността на трудовия ресурс да се възпроизвежда, също е по-неблагоприятен от средните за страната 61,5%, като през 2013 г. пада до 57,4%. Това означава, че на всеки 100 лица на възраст 60-64 г. се падат близо два пъти по-малко лица на възраст 15-19 години.

Областта е сравнително слабо урбанизирана, като през 2013 г. в градовете живее 62,5% от населението при средно 73,0% за страната.

Образование

В сферата на образованието областта постига средна обща оценка, която от една страна, е следствие от добрите показатели за качеството на училищното образование, а, от друга - липсата на традиции в сферата на висшето образование. Зрелостниците от областта традиционно постигат добри резултати на матурите по български език и литература. През последните три години дялът на неуспешно представилите се на изпита ученици от областта е по-нисък от средния за страната, а средната оценка е по-висока. През 2014 г. средната оценка за областта е добър 4,35, спрямо добър 4,32 за страната. Единствените два показателя в сферата на училищното образование, по които областта се представя по-лошо от средното равнище за страната, са дялът на отпадналите от училищно образование – 3,5% през учебната 2012/2013 г. спрямо 2,3% за страната, и осигуреността с учители спрямо броя на учениците.

През учебната 2013/2014 г. в областта следват 424 студенти. Въпреки че това е най-големият брой, регистриран през последните 10 години, съотношението между броя на студентите и местното население (3,1 студенти на всеки 1000 души) е четвъртото най-ниско от всички области с висши учебни заведения след Перник, Разград и Хасково. Относителният дял на населението на възраст 25-64 г. с висше образование през 2013 г. е 15,8%, като по-нисък дял е регистриран единствено в Разград, Силистра и Кърджали.

Здравеопазване

Област Ловеч традиционно постига добри резултати в сферата на здравеопазването, но влошаване на някои показатели през 2013 г. показва, че са необходими повече усилия за гарантирането на устойчивостта на здравната система. При ниво от 7,3‰ за цялата страна детската смъртност в област Ловеч достига 16,5‰ през 2013 г., или два пъти над средното.

В съотношение с местното население броят на общопрактикуващите лекари и интернисти в областта е около средните за страната, въпреки че последните намаляват чувствително през 2013 година. В периода 2001-2013 г. се наблюдава положително развитие по отношение на кардиолозите, като съотношението между техния брой и местното население се подобрява над два пъти – от един специалист на всеки 15,4 хил. души в началото на периода до един специалист на всеки 7,2 хил. души в края му. Въпреки това област Ловеч все още не е достигнала средното ниво за страната от един кардиолог на всеки 5,9 хил. души население.

През 12-те месеца до м. май 2014 г. на 45,0% от ползвалите здравни услуги жители на областта им се е наложило да напуснат пределите ѝ, за да ги получат, при средно 33,5% за страната. Като основни причини анкетираните посочват липсата на специалисти (50,4% спрямо 55,6% за страната), доверието в специалист извън областта (28,9% спрямо 23,3% за страната) и ниското качество на здравните услуги в областта (19,8% спрямо 13,5% за страната).

Околна среда

Въпреки че през последните няколко години свързаността на местното население с обществена канализация и пречиствателни станции постепенно се увеличава, областта продължава да изостава и по двата показателя. През 2012 г. 63,8% от населението на Ловеч живее в селища с обществена канализация при средно 74,3% за страната. Около 41,1% от населението с достъп до канализация е свързано с пречиствателни станции за отпадъчни води при средно 56,1%.

Област Ловеч е на трето място по събрани битови отпадъци на човек от обслужваното население след областите Бургас и Перник. През 2012 г. в областта са събрани 466 kg /човек от обслужваното население при средно ниво от 347 kg /човек. Годишната концентрация на въглероден двуокис в атмосферата възлиза на 115,5 тона/кв. км при средно ниво от 346 тона/кв. км. Както и в предишни години местните жители дават по-висока от средната оценка за качеството на околната среда в областта – 3,4/5,0 при 3,3/5,0 за страната.

Социална среда

Местните жители дават близки до средните оценки на различните аспекти на живота в областта. В сравнение със средните за страната оценки по-високо е оценена околната среда, а по-слаба оценка получава инфраструктурата.

Относителният дял на бедните спрямо линията на бедността за областта е сред най-ниските в страната – едва 15,7% спрямо средно 21,2% през 2011 година. В същото време относителната линия на бедността в област Ловеч е сред най-ниските в страната и остава почти без промяна в периода 2007-2011 г. Причините са бавният растеж на доходите в областта и ниската заетост. Това се вижда и от високия дял на лицата, живеещи в домакинства с нисък интензитет на икономическа дейност (14,4% спрямо 11,2% за страната) и такива, живеещи с материални лишения (62,5% спрямо 44,1% за страната).

В област Ловеч няма кино, но се наблюдава повишаващ се интерес към местните театри, които регистрират трета поредна година нарастване на броя на посещенията.

Ключови показатели за област Ловеч

Показател/година	2009	2010	2011	2012	2013
БВП на глава от населението (лв., текущи цени)	5 784	5 623	6484	n.a.	n.a.
Коефициент на заетост на населението над 15 години (%)	47,8	43,8	40,7	38,3	37,8
Коефициент на безработица на населението над 15 години (%)	3,0	8,0	12,2	13,4	10,7
Дял на бедните спрямо линията на бедността за областта (%)	23,9	18,0	15,7	n.a.	n.a.
Коефициент на възрастова зависимост (65+ към 15-64 г.), (%)	33,3	34,1	37,8	39,0	40,5
Коефициент на естествен прираст (‰)	-7,9	-9,4	-9,7	-10,2	-10,2
Коефициент на механичен прираст (‰)	-7,4	-12,2	-4,1	-3,5	-5,3
Дял на населението с висше образование, 15-64 г. (%)	19,6	21,6	21,6	16,4	15,8
Процент оценки на матурите по БЕЛ по среден 3,00	4,9	5,3	2,9	3,6	3,0
Среден успех от матурите по БЕЛ	4,3	4,3	4,5	4,3	4,4
Дял на пътната настилка в добро състояние (%)	n.a.	36,1	40,1	43,0	44,8
Дял на домакинствата с достъп до интернет (%)	21,8	25,2	30,3	33,7	34,6
Дял на населението с достъп до канализация, свързано с ПСОВ (%)	14,5	40,2	40,9	41,1	n.a.
Дял на здравноосигурените лица (%)	87,7	86,2	89,5	88,9	88,5
Постъпили болни за лечение в МБАЛ на 1000 души от населението	209,7	199,3	204,9	210,2	220,1
Средногодишен доход на лице от домакинство, лв.	3 124	3 037	2 825	2 963	3 134